

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETME NYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán	
küldve:	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft — kr
Negyedévre	2 ft 50
Egy hóra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetitior egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyilttér 4 hasábsopetitiorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, július 29.

147. szám

Postaviszály Törökországban.

(—) A porta közelebb egy rendeletet adott ki, mely szerint a törökországi postaviszonyokat rendezni akarván, főpostaiszgatónak Izzed effendit nevezte ki és egyuttal az idegen postahivatalokat betiltotta.

Már hogy mik azok az idegen postahivatalok Törökországban, talán sokan nem tudják, pedig ez igen fontos kérdés, annyira, hogy a rendelet a külhatalmakat s azok bennünket is érzékenyen érint.

Ha valami nem jól megy nálunk, azt szoktuk mondani, hogy ez már ázsiai állapot. Ez tehát valami nagyon rosszat jelent. Képzeltük aztán, hogy ez az ázsiai állapot milyen rossz lehet otthon. A postai közlekedés a lehető legnyomorosabb volt mindig Törökországban. Legkisebb megbízhatóság nélkül, a levélitok szentségét épséggel nem respektálva, szállítottak egy egy csomó levelet egyik helyről a másikra, azt is csak akkor és olyan időben, amikor is a milyen időben azt az illető hivatalnok jónak látta.

Ez aztán természetesen míg egyfelől a külállamok kereskedelmét megakasztotta, másrészt azt többször érzékenyen meg is károsította s a diplomatiai érintkezést: felette megnehezítette.

Ezen nyomorúságos helyzetet segített, elhatározta a külhatalmak, hogy Törökországban postahivatalokat állítsanak fel. És csakugyan Németország, Anglia, Franciaország és monarchiánk is nagy költséggel tartják és tartjuk azt ott fenn mai napig is.

Hát most már Törökországnak minden elbaja s csinál magának többet. Félre dobja a nemzetközi szerződéseket, félre dobja a békekötéseket által sokszorosan biztosított jogokat és kimondja, hogy az idegen postahivatalokat nem tűri meg többé.

Es még megjárná, ha ez csak amolyan türes fenyegetés volna, de a mellett

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Deák tréfák.

— Visszaemlékezések. —

Irta: Gr. Vay Dániel

II.

Patakon nagy ünnep volt, midőn a népiesen öltözött, karikással és keleppei ellátott nagy deákok a kollégium kis udvarán és hátsó kerítésén a hegyaljai szüretet adták, bezzeg hangzott a zempléni legalsóbb néprétegnek: „azt mondani nem ad, inkább sárba tapodni“ stb. nyelve; — élethíven utánozták a szállópásztoroknak fogásait, megnevettettek a kóserek szállótáposásaival és ezer apró szokásoknak eltorzításával. Valóságos Comédia del arte-t hevenyésztek.

A joghallgatónál időmben egy öröklött törvény divatozott, miszerint: ha a Paganinál nagyobbak látszott Kovács cigányprímás — Rákóczynek kesergőjét megkezdte és a vén Szemes bögőjéből a kurucoknak panaszát kicsalta, areczal a földre le kellett borulnunk; és midőn a tárogató felharsant és Rákóczynek indulója felzendült, mint delejtésre felpattantunk.

Történt, hogy majálisra zeneszóval indultunk. Nyári világos ruhákban épen egy pocsolva szélén haladtunk; midőn barátom Sz... Kovácshoz settenkedett és ezzel a Rákóczy kesergőjét reá húzta, nosza le a sárba omoltunk; a midőn az indulóra felkeltünk az előre haladott Sz... t messziről nevetni láttuk. Es mi csuffá lettek még éljenteztük, mert a sikerült megtréfálásért neheztelni nem volt szabad.

A pataki diák a zempléni bálókban hi-

gyog annak kivételéhez komolyan is hozzá lát a félhivatalos „O s m a n l i“ azzal is fenyegetőzik, hogy a török csendőrök körül fogják venni az idegen postahivatalokat és nem engedik oda menni a közönséget, — hogy rendőr hajók fognak felállítani a posta gőzös mellett és a postaküldeményt nem engedik kiadni az idegen postahivataloknak.

Már hogy mit gondoljunk a török hivatalos körök észjárása felől, mikor ilyen fenyegetéseket is engednek világgá futni — nem tudjuk. Vagy nagyon bizony erejükben, vagy nem képesek annak horderejét felfogni. Ez utóbbi a valószínűbb, mert azt még sem tehetjük fel, hogy készakarva hívják ki maguk ellen az összes nagy hatalmakat.

Hiszen például az osztrák-magyar postahivatal a cs. kir. nagy követség palotájában van elhelyezve, mely palotának a közönségtől elszigetelése minden nemzetközi jogok megsértése volna, mely nem csak a mi, hanem az összes hatalmak komoly fellépését, s diplomáciai viszonyának megszakítását vonná maga után.

De ha a szélsőségeik nem mennek is, vissza tudnánk adni a kölcsönt akár a reform kérdésben, akár az örmény ügyek napirendre hozása által s ezek akármelyike elég lenne arra, hogy a török diplomaták szája izét elvegye.

Törökország ezen idegen postahivatalok által, — melyek felett persze semmi fennhatóságot nem gyakorolhat — souverinitását látja megsérte, azt persze feleli, hogy souverain jogokat csak civilizált állam gyakorol s hogy ezen kívül az idegen államoknak ezen concessiót szerződéses és hosszú idők gyakorlata is biztosítja.

Törökország nem képes garantirozni sem a postai utalványokat, sem a hírlapokra való előfizetést, a levélitokok tiszteletben tartását, sem pedig azt, hogy hírlapok, levelek politikai okokból nem fognak eltiltattni.

Már pedig ezen garanciák nélkül

vatalos, de azért robotba dolgozván halás vendége vala.

Egy tokaji bála tizenkét meghívónk érkezett; fájdalom a szorgalom idő végét járván, a pénzmag félelben rutul megfogytunk. Nagy hadi tanács után Hollenár fuvarossal hitelbe megalkudtunk s a becsületes öreg nagy szeréken, mint a cigándi ember hordójában a Kassára szállított esikókat összeszorítva, a tüzet diákat szerencsésen beszállította.

Tokajban vendégszeretettel fogadtak; egy uri háznál felséges vacsorával megvendégelték; azután derült kedvvel a nagyfogadóba öltözni siettünk. Este a fogadó nagy termében szebbnél-szebb lányok sereglettek.

A nagy munka után az éhség jelentkezett; most későn bántuk meg, hogy nem szépecske de jól vendéglő kisasszonyainkat elhanyagoltuk; utolsó reményünkben a 3 huszas közvagyon kezelésével megbízott Adorján után néztünk. Es pénztárnokunk bankot adott; előtte talán 60 huszas is hevert. El lett feledve az éhség — raktuk világos virradtig.

Tokajban is megtréfált a mellém settenkedett Sz... ki fülembe sugott: „Az mégsem udvariasság tőlünk, hogy a legelőkelőbb K... kisasszonyt petrezselyem árulni engedjük.“ En a hibát jóváteendő, a zugolyban bolingtató nem szép előkelőhöz sietek s a bizony nem szépet és nem izléssel öltözött tánczra felkérem. Es mint előtánczosnét a cottilionba közrevezetem. Mi megtörténvén, vettem észre, miként az eddig kedves angyalok hátat fordítanak, sugdosnak, bosszankodnak, szép szemekből haragos villámmal fenyegetnek. En már benne voltam; mint Orlandó Furiozo fergetegként tovább sodortam tánczosnét, mignem a kivágott alacson kar alatt felakadtunk. Itt mellém lo-

sem mi, sem a többi államok nem engedhetik postahivatalaikat beáratni, mert az érzékeny megkárosításával járna érdekeinknek.

Érdeklél kísérjük ezen ügy fejlődését, mely — ha a török kormány tovább is meg akar maradni merev magatartásában, igen komoly konfliktusokra vezethet.

A kholera.

Egészségügyi felügyelők.

Az orsz. vegyes kolerabizottság tegnapi ülésén elfogadott javaslat ezeket tartalmazza:

Az egészségügyi ellenőrzés tekintetéből osztassék be az ország területe ugyanannyi egészségügyi kerületbe, a hány kerület van, s e kerületek székhelyeinek mindenikében neveztessek ki egyelőre egy évi időtartamra az egészségügyi felügyelő. — Ez egészségügyi kerületek székhelyeikkel a következők: a) Budapesti, székhely Budapest. b) Győri, székhely Győr. c) Kassai, székhely Kassa. d) Pozsonyi, székhely Pozsony. e) Besztercebányai, székhely Besztercebánya. f) Nagyváradi, székhely Nagyvárad. g) Szegedi, székhely Szeged. h) Erdélyi, székhely Kolozsvár.

Az egészségügyi felügyelők, mint a belügyminiszterium biztosa, közvetlenül a miniszterium alatt állanak, ettől veszik rendeleteiket s ehhez teszik jelentéseiket.

Az egészségügyi felügyelők feladatuk és kötelességük az egészségügyi törvénynek s szabálynak, különösen pedig a kolera-járvány terjedésének megakadályozására kibocsátott rendeleteknek kellő tudomásvétele után egészségügyi kerületüket beutazni s meggyőződést szerezni maguknak arról, vajjon az ama rendeletekben s illetőleg az egészségügyi törvényben megszabott intézkedések foganatosítva vannak-e? — Az e tekintetben tapasztaltakról a miniszteriumot haladék nélkül értesítik, mely alkalommal az észlelt hiány orvoslását javaslatba hozzák. Fenyegető veszély elhárítására, midőn a miniszteri intézkedés bevétele nagy egészségügyi kár nélkül nem volna eszközölhető, mint miniszteri biztosok intézkednek, s erről a miniszteriumot azonnal értesítik. Jelentést tesznek körutazásuk eredményéről, körülményesen leírják mindazon egészségügyi hiányokat és mulasztásokat, melyeket általában úgy mint a miniszteri rendeletek végrehajtása körül tapasztaltak. Érintkezésbe tevén

pódzott herceg Woroniczky dzsidás ezredes, ki kérdezte: „Tudod-e kívül tánczolsz?“ En Sz. által mondott nevet ismételttem, mire ő: „Igen bizony! egy szerény iparosnak rossz hire miatt az atyai háztól elutasított leányával.“ Állítását a sikerült felültetésemnek a tulsó szögletből vigyorgó Sz. megerősítette. Megvoltam löve. Most érttem meg a szép leányoknak haragját. Faképpel hagyott tánczosnóm a tereméből haragosan eltávozott. Ez volt szerencsém, mert a kis teremben megtréfálásomnak hire futamodott, a haragos lányok, kibékültek részvét és békemosolyákkal megnyugtattak.

A vig éj véget ért; másoknak hajnalodott: de a diákok napja elborult; — fáradtan Croesusunkhoz siettünk, öt feltaláltuk, midőn a szerencsének forgandóságát szomorúan tapasztaltuk; egy kozák, pénztárnokunknak utolsó huszasát, előttünk elsöpörte.

Fáradtságtól gyötörtén, a jelentkező álomtól bódítva, az ezeleknél nagyobb zsarnok, az éhség kinezott! Tanácsot ültünk! Szunyogh indítványt tön, hogy hajnali zenét adva jó reggelizet juthatunk. Általános felháborodás: ötön kiáltottuk egyszerre, Filkó! ha zenére telnek, reggelire való pénzzel is bővítködnénk! És az indítványozó, az érvek fontosságától legyőzve, indítványát visszavonta! A második torok felemlegetvén azon szépeket, kik legelőbbet tánczoltunk, ezeleknél tömegben tisztelkedést javallott! Általános helyi lelkesítés! szűnni nem akaró éljenzés. — Indultunk! s véletlen szerencsénkre — egy nagy hideg étkekkel terített s borokkal rakott ebédlőbe jutottunk. — Csöndesen mint szellemek helyet foglaltunk — és némán, sáskaként mindent felaltunk; — zajtalanul s a kapufélfától bucsuzva, — az ösmeretlen háztól eltávozunk.

Gondoltuk — a felébredőknek, görbe ba-

magukat az egészségügyi, illetőleg járványbizottságokkal, úgy mint az orvosokkal, lelkészekkel, jegyzőkkel, tanítókkal, előjárókkal, oktatással s felvilágosítással szolgálnak a foganatba vett vagy veendő egészségügyi intézkedésekkel.

A felügyelők kinevezésénél főszly fektetendő arra, hogy a kinevezendők a közegészségügyi szolgálatban jártasak legyenek, hogy az egészségügyi körökben lakó nemzetiségeknek nyelvét tökéletesen bírják.

Az egészségügyi felügyelők mielőbb kineveztetvén látassanak el az egészségügyi törvényekkel s szabályzatokkal, úgy mint különösen a kolera-járvány alkalmából kibocsátott rendeletekkel s a jelen felterjesztés 3-ik pontjában foglalt rövid utasítással.

Szükséges, hogy a felügyelők fontos és fáradságos működésüknek megfelelő jutalmazásban részesüljenek, s a közegészség érdekében tett igazolt kiadásaik megtérítésenek.

Tekintettel az ország kedvezőtlen egészségügyi viszonyaira, kívánatosnak és szükségesnek véli az országos közegészségi tanács állandó bizottsága, hogy az egészségügyi felügyelői állomások maradaudólag szerveztesenek, mire nézve esetleg javaslatot teend.

A vegyes bizottság azon módosítással látta el a javaslatot, hogy a nyolc kinevezendő egészségügyi felügyelők mindenike addig, míg az állomások rendszeresítve nem lesznek, Budapestben fog székelni.

A cholera-ról a következő újabb táviratok érkeztek.

Trieszt, július 28. Mint Tripolisból jellenti a consulatus a tengeri hatóságnak, Rassim pasa Tunisztól, algirból, Franciaországból s más gyanus tartományból jövő utasok ellenében tíz napi vesztézárt állított fel.

Tuolon, jul. 27. délel. A helyzet úgy itt, mint Arlesban ugyanaz maradt, mi volt. További cholera-eseteket jelentenek Aixból, Tarasconból és Nimesből. A „Tigre“ gőzösön, melynek Sebastopolba kellett volna mennie, a cholera kiütött s ennél fogva egyenesen Smirnaba hajózott, hol a Clazoméne-kórháznál vesztézárt alá vétetett.

Marseille, jul. 27. délel. A fanaticus lakosság még mindig ellentáll az övrendszabályok alkalmazásának; a Mozarque-külvárosban egy cholera ház desinfectioja csak a fegyvers rendőrség közbe lépése mellett volt kivihető. Miután a beteget látogató orvosokat többször bentalmazzák, a mai lapokban dr. Vincent annak szükségességét emlegeti, hogy az orvosoknak fölfegyverkezve kell járniook.

Es Holle-nar uramnak tátoasaitól vonatva Patakig — kalandunkon felségesen mulattunk.

Másik kirándulásunkban a szánnak csak talpát és alját hagyva meg — nyolcezan egymás nyakába fogódzva, Tolcsvára utaztunk; ha a mennyiszter a töltésen a szán zökkent az utolsó hanyat bukkott, s a többiek reá borulva — „kicsiny a rakást“ játszottunk. Bezzeg reám ez a vigjáték csak hamar tragodiává változott; egy általános bukásnál — legelső — s a tolcsvai hölgyeknek bemutatandó, borsó színű zöld, vadon új köpenyem a szánnak egyik oldal rudjába akadva kérté hasadt. — Fájdalmam végtelen volt! Gyötört mind addig míg — tolcsvai szépeknek nyájassága — nehéz bánatomat feledteték.

A zempléni bálók között a megyei székvárosnak Ujhelynek vigalmi kiténtek. Huszonnégy meghívót vettünk. Bezzeg volt a kefének dolga — végre kinyalva magunkat Ujhelybe megérkezünk, a bálnak sikerét részben biztosítottak, szivesen fogadtak — kényeztettek, de most Borsi felől — a szabósi fiatalság a négyes fogatok végtelen sokaságán, az első kocsin a deli Komáromy György, a másodikon Hrányi Feri, ezt követve Vay József, Kállay Gusztáv sat. tizenkét szebbnél-szebb fogatokon bevonult.

A kis városban a fényes felvonulás eseményt képezett — az ablakokból kinézó hölgyek kendőiket lobogtatva üdvözölték a szabósi vendégeket.

A minden ízében lovagias Komáromy kis bajusza alól mosolygott!

Estve felnyilván a teremnek ajtóji, kedves rokonom — a társalgásba utólrhetlen Kazinczy Gábor — megkezdte szokásos udvariasságát; és a nagytermen körben menve

Páris, jul. 27. Marseilleben a lefolyt huszonnégy óra alatt ötvennyolc ember halt meg cholera miatt. A Cabellette városrészen egyetlen egy házában tizenkilenc ember. A touloni egészségügyi tanács elhatározta, hogy a Toulonból elmenekült szegényebb lakókat segíteni fogja és figyelmezteti őket, hogy ne essenek a visszatérésre.

Genoa, jul. 27. A „Times“ hire, hogy Spezziában három ember meghalt cholera miatt, valószínűleg a Toulonból visszajött „Citta di Genova“ két matróza és egy utasa halt meg. A verignanói vesztéglőintézetben most négyezer utas van.

A genauai hercegnő, ki tegnapelőtt Münchenbe érkezett és hosszabb ideig ott akart maradni, hirtelen megváltoztatta tervét és visszajött, hogy a ma déliben érvénybe lépett vesztéglő felállítására előtérüljön át a határon.

Hónapos és éves cseléd.

Debreczen, július 28. II.

(Z.) Ma már az éves belső cseléd, például, szakácsné, szobaleány, inas, kocsis, minden, sat. ritkaság. Már a fél esztendő is nagy erény, hanem a két és három hónap forog napirenden, a mi városban még csak mehet, habár kinosan is, ámde talu helyen, a hova nehezebben is megy, s így nem mindjárt pótolható, azon kívül kocsit kell érte küldeni három négy mértföldre, — mondom, itt a havonta változó cseléd türelmetlen állapotot teremt. És mert a változás hátrányait ismeri, olyan könnyen beszél, hogy még. Csak egy kissé szorgalmazza az ember, rögtön elő áll: „Tessék másat fogadni.“ Ha a bérért rendesen ki nem adod, akkor azért nem marad, ha pedig kiadod? megszökik. Itt ezen a mi vidékünkön a szökött cseléddel van a rendőrségnek legtöbb baja, s mert minden büntetése a visszakísértésből áll, annak bizony oda se néz. Itt tehát törvényekben is hiba van. Nem tudták még kiokoskodni, hogy a szökött cseléd hogyan legyen büntetendő? Mert az a beszéd, hogy mást kell fogadni, — különösen dolog idő idején, — a legsületlenebb beszédek közé tartozik. Ezzel ugyan nem lehet kibeszélni rossz törvényt.

Szóval a hónapos cseléd annyira hozzá van szokva a változáshoz, hogy hosszabb ideig maradni se tud már. Egy hóig, két hóig türelhető, már a harmadik hónapban ki- fele tekintget, a negyedikben már türelhetlen. Meglepi a menő láz. Hogy a helyet teljesen meg tudja, tőkéletesen elegendő neki három hónap. Három hónapra tud az első megdorgálásra felmond, vagy ha fel nem mond, a cseléd tartót kényszeríti felmondásra. Ennyire megszokta a változást. Csak a mig ki nem ismerteti magát, addig — „új szita szegen lóg,“ — de amint megmelegedett, nem tetszik neki a hely. Már meenne ismét „szegen lógni.“ Két hónapig van kedve, aztán nincs — Es ezt a havi szegődményesség okozza.

Ugy van-e? Nem igazat beszéltek? Az éves cselédnek lehet, hogy nem mindenben értünk egyet, de hogy a hónapos cselédnek

minden hölgynek, korához és állásához illő rövid bókákat mondott, bókjaiban soha sem ismételt — mi denkinél illőt, és a legkedvesebbet mondá — mire feladatát végezte — minden nő csak Gáborunkért rajongott.

A helyzetnek ura — kezdte meg a táncot, — és a szemléni szépekkel fardatlatlanul táncolt kiválóan kirivadtig. — Kazinczy Gábor felett a mazurbán Kazinczy László a kezdő testvérpár tűnt ki; én soha ily mazurbántáncosokat nem láttam. — Szabolcs pöffölés! a jelenlévő lengyelek örömtől tombolva magasztalták a zemléni és ungi táncosokat. A könnyű véru földiek — az alföldi fényes ifjúságot hátrébe szorították. — Pataki diákok, a Kazinczyak őrését képezték. A fényes fogatokon érkezett szabólesikák, észrevétlenül távoztak.

Most értettük meg, mit mosolygott oly jó izüen — a minden izében lovagias Komáromy György — ki most hangosan kacagta, a szabólesikáknak teljes lefőzését.

A diákok a magyaros házimulatságoknak is meghívták, és szívesen fogadtak vendégei voltak. Ilyen házimulatságban vettem részt társaimmal Pazonyba, özvegy Sennyey István bárónő házában, hol nagyságos Babics István egri kanonok barátomnak pimitijára voltak hivatalosak; és ezután Babicsossal barátságot kötve — a bárónő házában hála látogatást tettem. — Később a nevelőből hálakerült leányával megismerkedtem. — Es primitiai tánc után a bárónak Aniceze bájos leányát csakhamar oltárhoz veztettem.

Multam édes emlékeinek zenithjén, — kell, hogy visszaemlékezéseimet, a hálának imájával bezárjam.

egyert értünk, abban fogadok! Mert ez így van világszerte, a mióta t i, Amerikából igen sok bolond dolgot átvesszünk. De az amerikai viszonyok is mások ám, és ha mi Európában Amerikához alkalmazzuk magunkat, oly visszás helyzetet teremtünk, hogy nem leszünk képesek elviselni.

Azért nem mondjuk, hogy a cseléd az emberi jogokat ne élvezze, de az meg már megint furcsa lenne, hogy a társadalom a cselédségnek dobassék áldozatul, és ne lehessen a cselédi zsarnokság ellensúlyozására törvényt hozni. Hiszen a gyakori cselédváltogatás már maga egy olyan ad, melynél kelemetlenebb alig lehet. S ha az éves cseléd meg tud lenni egy évig? Hát vajjon az a hónapos már anyagból van gyurva? Pedig, hogy az éves cseléd határozottan jobb is, azt méltóztassanak elismerni. De hiszen ez nagyon is természetes, ki kell tölteni az egy évet, hát ahhoz tartja magát. Ha ő rossz, ő hozzá is rossz a gazda, tehát magának jó, illetőleg így jó; míg a hónapos cseléd azt tartja, hogy úgy jó magának, ha minél gyakrabban „új szita.“

Erről méltóztatnának tehát a belügyminiszteriumban-e vagy valahol, gondolkozni. A cseléd ügy közigazgatási, a cseléd törvény igazságszolgáltatási teendő. Hát méltóztassanak konferálni: hogy lehessen a dolgot javítani? Nem jobb lenne-e a havi szolgálati időt legalább is három hónapra terjeszteni, be lévő bizonyítva, hogy az éves cseléd évig, a hónapos pedig csak hónapokig szolgál, a mely arányból mindenesetre az tűnik ki, hogy az éves cselédségi intézmény mindkét félre nézve, hasznosabb is, helyesebb is. És méltóztassanak utána kutatni, meg fognak győződni, hogy a cselédek elfajulásának a hónapos szolgálat a legfőbb oka, a mi ha így van? hát hogy segítsen rajta, a törvényhozás hivatása.

A Tisza biztosító társaság bukása.

A „Tisza“ csődjéről írt városunkban, s általában országunkban nagy érdeklődés mutatkozik. Nemesak a hazai fővárosi, de a bécsi és külföldi lapok is élénken foglalkoznak vele.

Mi azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy alább közölhetjük az intézet 1883. évi zárszámadását, mely a mit már tegnap említettük a csőd-kérvénnyel egyidejűleg lett a törvényszékhez beterjesztve.

„Tisza“ biztosító társaság felszámolásában.

Tizenegyedik zárszámadás, 1883. évi január 1-től egész december 31-ig. Bevételek: Díjak és illetmények: Tüzbiztosítások után 1882. évről áthozott díjtartalék levonásával 886,824 frt, jégbiztosítások után 73,526 frt 82 kr., együttesen 960,350 frt 95 kr. — Kártartalékok az 1882. évből a viszonzbiztosított részletes levonásával: Tüzkárookra 12,512 frt 17 kr., Jégekára 2124 frt 53 kr., együttesen 14,636 frt 70 kr. — Házjövdelem és különféle bevételek: 6258 frt 46 kr., összes bevétel 981,246 frt 11 kr. — Kiadás: Viszonzbiztosítások a visztörlek levonásával és törlek: Tüzbizto-

A HAMUBAN.

Elbeszélés.

J. N. után.

(Folyt.)

— Egy új ismeretség, — sugá André mosolyogva, — majd elmesélem, hogy jutottan hozzá.

Azután kalapját vevé, s az idegenek karját nyujtva, miután mindketten udvariasan köszöntek, magukra hagyták az atyát és leányát.

— Lelkemre, csinos egy kis teremts! — mondá Pierre Toucard menet közben — Es atyja, ugy látszik, maga a megtestesült jóság.

X

Ellentétben ama római zsarnokkal, ki azt kívánta, hogy az emberiségnek csak egy feje legyen, hogy egy csapással leültesse, André azt szerette volna, ha az egész emberi nemnek csak egy kebele lenne, hogy egyszerre mindnyáját megölelhessen. Ezt, természetesen, nem tehetvén, barátságával azokat halmozta el, a kiket a véletlen utjába hozott.

Ezek egyike volt most Pierre Toucard is, kit André szerelmes jó kedvében, kopott kintzése daczára, karon fogva vezetett fel szállására.

— Pardieu, mon cher ami, — mondá Toucard a lépcsőkön felhaladtak, — ön hizeleghet magának, mert ugyancsak néhez feladattal terhelt meg. Négy egész hónap óta keresem önt már.

— Gondolom, megmondtam nevémet és lakómat? — Mondta a pokolba! Azon pillanatban, midőn erre kértem, ugy eliramodott, mintha ágyuból lötték volna ki.

sítások után 246,781 frt 87 kr., jégbiztosítások után 21,333 frt 75 kr., együttesen 268,115 forint 62 kr. — Kifizetett károk és azok felvételi költségei a visszatérítések levonásával. Tüzkárookért: 73,838 frt 09 kr., — jégekárookért 39,298 frt 76 kr., — együttesen 113,036 frt 85 kr. — Kártartalékok a függőben maradt károk fedezésére a viszonzbiztosított károk levonásával: Tüzkárookra 6962 frt 58 kr., — Jégekára 830 frt 33 kr., — együttesen 7792 frt 91 kr. — Díjtartalék az érvényben maradt tüzbiztosítások fedezésére: 455,499 frt 32 kr. — Szervezési költségek: Tüzbiztosítások után 55,632 frt 69 kr., jégbiztosítások után 5518 frt 93 kr., — együttesen 61,151 frt 63 kr. — Igazgatási költségek: 37,759 frt 89 kr. — Törlesztések: A szervezési és ügynöki felszerelési költségekből 7573 frt 84 kr. — A leltár értékéből 63 frt 86 kr., — együttesen 7637 frt 70 kr. — Leírások és kétes követelések tartaléka: Behajthatatlan követelések leírása 27,301 frt 51 kr. — Kétes követelések tartaléka 20,938 frt 58 kr., — együttesen 48,240 frt 09 kr., — összes kiadás 999,284 frt. Vesztesség: 18,037 frt 89 kr. — Az életbiztosítási osztály vesztessége külön szármála szerint 164,637 frt 98 kr.; — összesen 181,675 frt 87 kr.

Zárszámla az életbiztosítási üzletben 1883. január 1-től egész december 31-ig. Bevételek: Díjtartalék a múlt évről: 853,952 frt 37 kr. — Díjak és illetékek, kötvények és nyugták után: 87,501 frt 14 kr. — Házjövdelem, kamatok és különféle bevételek: 18,068 frt 73 kr. — Viszonzbiztosított kárrelzetek: 6000 frt, — összes bevétel 965,522 frt 24 kr. — Kiadás: Károk, devisszatérítések, lejárt éleletesi tőkék és éjjáradékok: Kifizetve 68,796 frt 11 kr. — Tartalékozva 51,115 frt 26 kr., együttesen 119,911 frt. 37 kr. — Törlek 4854 frt. 05 kr. — Kötvényvisszavásárlások 10,985 frt. 69 kr. — Viszonzbiztosítási díjak 1155 frt. 77 kr. — Összes üzleti költségek és orvosi díjak 19,184 frt. 96 kr. — Hivatalnokai fizetések 15,744 frt. 11 kr. — Bélyegilletékek 933 frt. 88 kr. — Behajtási jutalékok 396 frt. 27 kr. — Törlesztés szerzési jutalékokból 9191 frt. 05 kr. — Díjtartalék és díjtárvétel 816,962 frt. 78 kr. — Behajthatatlan követelések leírása 11,189 frt. 23 kr. — Kéteskövetelések tartaléka 118,651 frt 06 kr., — együttesen 129,840 frt. 29 kr. — Összes kiadás 1,129,160 frt. 22 kr. — Vesztesség 163,637 frt. 98 kr.

Vagyonkimutatás 1883. évi december 31-ről. Követelések: Részvényesek tartozása: 104,613 frt. 52 kr. — Ingatlanok, ház Debreczenben, piac-utca 1584 sz., mester-utca 1214 sz. Budapesten Mária-Valéria-utca 5 sz., kalap-utca 2 sz. sziv-utca 18 sz. Kőbányán 178 szám alatt 712,737 frt. 71 kr. — Váltók és kötelezvények 44,234 frt. 76 kr. — Jelzálogra adott kölcsönök 19,653 frt. 10 kr. — Eletbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 59,650 frt. 45 kr. — Kétségkézlet és kamatozó betétek 38,359 frt. 63 kr. — Biztosító társaságok tartozása 8618 frt. 72 kr. — Pénztárkézlet, váltók, kötelezvények és kintlévőségek a képviselőségnek az összes üzletágakból 276,658 frt. 74 kr. Különféle követelések 190,826 frt. 57 kr. Díjkötelezvények 426,276 frt. 97 kr. — Szervezési és ügynöki felszerelési költségek 9579 frt. 05 kr. — Leltár 341 frt. 76 kr. — Előrevendő tüzbiztosítási szervezési költségek 63,422 frt. 53 kr. Előrefizetett életbiztosítási jutalékok 29,526 frt. 30 kr. — Vesztesség az 1880/82 évekből 189,590 frt. 91 kr. — a zárszámla szerint

— Igen, emlékszem, egy nőt láttam meg, a kivel minden áron beszélni akartam. — Lám lám! Miért nem mondja meg inkább őszintén, hogy nem akarta a hitelező szerepet elvállalni s elment, csak hogy a frank ajándékban maradjon. — Bah! Csekélység az egész. Szót sem érdemel.

— Ez a csekélység engem az éhenhalástól mentett meg. Szerencsére, tegnap este a gázvilágnál megismertem önt. Epen a Rue des Martyrs szögletén fordult be s ugy sietett, mint valami gőzmozdony. En azonnal utánna indultam, de lábaim nem állották ki az önével a versenyt, s épen akkor értem szállása elé, midőn a kaput becsapták az orrom előtt. Az idő már későbbre járt, mintsem hogy látogatásra gondolhattam volna, azért megelégedtem azzal, hogy megjegyeztem magamnak a házszámot, és most, amint látja, itt vagyok.

— Isten hozta Isten hozta: — mondá Sauvain szívvelyesen s megnyitván a műterem ajtaját, vendégét előrebocsájtotta.

Pierre Toucard belépett megfizette Andrénak a frankot, melylyel adósa volt, aztán látszólagos önmegelégedéssel helyetfoglalt.

Elénk szürke szeméit hanyagul körül jártatta a szobában, egy tekintetet vetett a falakra és a butorokra, s olyan furcsa arcot öltött, mint valami tőkepénzes, ki akaratán kívül egy padlásszobába tévedt. Ezután megnezegette a festményeket, megfordított néhány vásznat, melyek a falhoz voltak támasztva, s nem kis meglepetésére, valamennyien egy gyönyörű leányfejt fedezett fel, fekete szemekkel és szőke fürtökkel.

— Ah, ah! — kiáltá mosolyogva. — Nos? — kérde André. — A kis kertbeli tündér! Az ördögbe,

181,675 frt 87 kr., együttesen 371,266 frt 78 kr.; összes követelések 2,354,765 frt 59 kr. — Tartozások: Részvénytőke teljesen befizetve 397,620 kr. Részvénytőke részben befizetve 56,100 frt, együttesen 453,720 frt. Tüzbiztosítási díjtartalék: 455,499 frt 32 kr. Eletbiztosítási díjtartalék: 816,962 frt 78 kr. — Függő károk tartaléka: tüzbiztosítási károk utáni 6962 frt 58 kr., jégbiztosítási károk után 830 frt 33 kr., életbiztosítási károk után 57,768 frt 9 kr., együttesen 65,561 frt. — Biztosító társaságok követelése: 4217 frt 29 kr. — Különféle tartozások: 245,641 frt. Fel nem vett osztalékok: 4157 frt. — Kétes követelések tartaléka: 309,007 frt 20 kr. Összes tartozások: 2,354,765 frt 59 kr. — Debreczen, 1883. december 31-én. Schenk Leó főkönyvezető, Stenczinger Károly, Poszszert János igazgatósági tagok, Dalmay Kálmán, Novelly Ede felügyelő bizottsági tagok.

Napi hírek.

— Vértési Arnold lapunk szerkesztője három hétre családja körébe a fővárosba utazott. Távolléte alatt egy a szerkesztőségi mint a kiadóhivatalt Károly Vilmos főmunkatársunk vezeti.

— Augusztus másodikát városunk közönsége az idén is főnyesen ünnepli meg. A főiskolai tanulókból alakult rendező bizottság nagy tevékenységgel munkálkodik, hogy az ünnepély minél szebb legyen, méltó a hatvan-utca havond temetőben nyugvó hőskö dicső önfeláldozó tettheihez. A mi híres dalárdánk a legnagyobb készséggel ígerte meg becses közreműködését az ünnepélyen, daczára a roppant elfoglaltságának, melyet az aug. 6-án kezdődő miskolci dalverseny megkövetel. Kint a temetőben 3 ének darab fog előadni, Karácsony Imre 4 th. Ábrányi Emiltől költeményt fog szavalni, a szokásos emlékbeszédet Kövendi Dénes 4 th. írta és ő maga adja elő is. Bent a honvédelemnél Kiss Sámuel 4 th. lesz a szavaló.

— A debreczeni realiskola tanári testülete folyó hó 19-ikéről feltevez igen érdekes és szép levelet kapott főtisztelendő és nagyságos Petrovich Ferenc nagyváradi tanterületi főigazgató úrtól válaszként azon bucsuratra, melyet a tanári testület a múlt hónap végén a realiskolának a nagyváradi tanterület területéből történt kikapcsolatása alkalmából intézett ő hozzá. A szeretett főigazgató — reméljük — megbocsátja, hogy lelevélből, mely nem volt a nyilvánosság elé szánva, nyilvánosságra hozzuk a következő néhány sort: — „Egyike a legrokonszenvesebb és rám nézve legbecesebb nyilatkozatoknak az volt, melyet a debreczeni realiskola t. tanári kara intézett hozzám jun. 30-án. Fogadják érte leszívessék köszönetemet, és tartsanak meg továbbra is jó emlékbem, mint én legkedvesebb emlékeim közé fogom számítani t. Uraságát bucsuzó levelét, és szívesen fogok mindenha emlékezni a t. tanári karra. Különösen kérem ne feledjék s legyenek meggyőződve, hogy habár az adott viszonyok között keveset tehettem is a debreczeni realiskolaért, jót akartam; nevezetesen az intézetnek nyolc osztályt a jövő fejlesztés külön épületben való elhelyezés által önálló államintézet alakítását egyik főbb célomnak tűztem ki, mely cél felé eddig is tettem, a mikor csak lehetett, egyegy lépést. Hiszem, hogy igent utódom tovább fog haladni az uton.“

fiatal barátom, ön szerencsét kívánhat magának, ha e bájos gyermek szívét megnyerte. — Hagyjuk ezt uram! — szóló André, kit az idegen bizalmaskodása sérteni kezdett. — En annyira el vagyok halmozva mindenféle dologgal, hogy jóformán azt sem tudom melyikhez fogjak; azért ha önnek nem lehet többé hasznára —

— Mehetek a pokolban, ugye? — egészíté ki Toucard. — No, ne boszankodjék; Ön tetszik nekem fiatal barátom, azért mind az engem is érdekel, ami önt érdekl. Egyébiránt én egész életemben kíváncsi, csacska és szerencsétlen voltam, annyira, hogy most már meg sem javíthatom magam.

— Annál rosszabb, — vélte André. — Ellenkezőleg, annál jobb! En sokat tartok az ön tulajdonságaimra. Hatvan év óta viselem már őket s nem csekély fáradságomba kerülne, ha most akarnék változtatni rajtok.

André mosolygott. — Akarja ön-hogy elbeszéljem önnek történetemet? — kérde az öreg. — Miért?

— Azért, hogy ön jobban megismerjen. Mert lássa, bármily nyomorulttá, szegényné és gyámoltalanná tett is a sors engem, én még sem érdemlem meg, hogy megvessenek különösen azoktól nem, a kik velem már, valami jót tettek. Pénzem az igaz, nincsen; de vannak eszméim, s ezek néha a pénznel is többet érnek, alacsony sorunkat soha sem kell megvetni; mert az ember szerencsése gyakran egy rongyokba burkolt koldustól függ, aki kezét alamizsna után nyujtja

(Folyt. köv.)

